

Joachim BAHLCKE (red.), *Schlesische Lebensbilder*, t. XI, [sine loco 2012], ss. 672, ISBN 978-3-7686-3513-4.

Zapoczątkowana przed II wojną światową i kontynuowana pod szyldem *Historischen Kommission in Schlesien* seria biografii wybitnych mieszkańców Śląska lub osób ze Śląskiem związanych wzbogaciła się o kolejny, opasły tom. Zawiera on 47 kilku- czasem kilkunastostronicowych biogramów postaci żyjących w okresie od XII do XXI w. Zaopatrzone je w ilustrację oraz wykaz źródeł archiwalnych i bibliografię (dla każdego biogramu). Oprócz tego na treść książki składa się wstęp jej redaktora (s. 7–9), spis ilustracji (s. 645–647), wykaz autorów poszczególnych not (s. 649–650), indeks – konkordancja nazw miejscowości (s. 651–658) oraz alfabetyczny spis wszystkich haseł pomieszczonych w wydanych dotąd tomach (s. 659–670) oraz wykaz tychże (s. 671).

Zestaw biogramów otwiera PIOTR WŁOSTOWIC, a kończy KAROL JONCA, co niedwuznacznie sugeruje chronologiczny układ pracy. Uwagę zainteresowanego kościelną przeszłością Śląska przykują nie tylko biogramy postaci świeckich, ale silnie wpisanych w dzieje śląskiego Kościoła — znamienitych fundatorów i mecenasów, takich jak: wspomniany Piotr Włostowic (autor hasła: STANISŁAW ROSIK), HENRYK IV PROBUS (autorem noty jest TOMASZ JUREK), księżna ziebicka URSZULA BRANDENBURSKA (nota ANDREASA RÜTHERA), czy księżę FELIX LICHNOWSKY (nota KLAUSA LINDNERA) lub księżna DAISY VON PLESS (nota SUSANNE MALL), ale także biskupa wrocławskiego TOMASZA I (nota pióra WINFRIEDA IRGANGA), w młodości kanonika katedralnego DOMINICUSA SCHLEUPNERA (nota FRANZA MACHILKA) oraz wielu osób związanych z Kościołem luterańskim, takich jak: ADAM PUSCHMAN (napisał THOMAS NAPP), CHRISTOPH SCHILLING (napisał TOBIAS SARX), HENRICH SCHMETTAU (napisał PETER BAHL), JAN (JOHANN) LIBERDA (napisała NICOLE STROBEL), FLORIAN PAUCKE SJ (napisał PETER J. MAINKA), JOSEF JAGLO (nota ANDRZEJA MICHALCZYKA) czy GERHARD HIRSCHFELDER (nota MICHAELA HIRSCHFELDA). Ich dobór chyba nie rządzi się jakąś zasadą, może poza próbą reprezentowania wszystkich okresów w dziejach Śląska. Samo pojęcie Śląska rozumiane jest tu nader swobodnie — mamy tu postaci związane z górnoluzyckim Zgorzelcem ((Puschman), zaś w jednej z not przeczytać możemy nawet, że najbardziej na wschód wysunięty fragment Czech — ziemia kłodzka — to Śląsk. Oto bowiem w notcie o hrabim RUDOLFIE VON STILLFRIED-ALCÁNTARA pióra ROLANDA GEHRKEGO

napisano: *Rudolf war der Sproß einer ursprünglich aus Böhmen stammenden, weitverzweigten Adelsfamilie. Sein Ahnherr, Ritter Georg von Rattonitz, war 1472 mit der schlesischen Stadt Neurode belehnt worden* (s. 333). Pokutuje tu wytworzone przez pruską, a potem utrwalone przez niemiecką i polską historiografię przekonanie, że Kłodzkie to Śląsk (jeśli już, można ten obszar uznawać za część Śląska od 1742/43 r., choć i to budzi wątpliwości, poprawniejsze jest bowiem twierdzenie, że w granicach pruskiej rejencji śląskiej znalazła się część Czech)¹. Niemniej nota o hrabim Stillfriedzie niezmiernie cieszy, bo to jeden z najważniejszych animatorów życia naukowego na dziewiętnastowiecznym Śląsku i ziemi kłodzkiej w zakresie badań historycznych, zwłaszcza z dziedziny genealogii i prozopografii. Był też — warto wspomnieć — inicjatorem powstania nowego pomnika arcybiskupa praskiego ERNESTA Z PARDUBIC w kościele parafialnym w Kłodzku².

Czeskie (kłodzkie) i śląskie dzieje przenikają się także we wspomnianym haśle dotyczącym księżnej Urszuli, zarazem pierwszej hrabiny kłodzkiej. W tym przypadku trudno się nie upomnieć o informację na temat pierwotnej sepultury księżnej u wrocławskich dominikanek i jej zachowanym nagrobku oraz testamencie³, jak też o zacytowanie obszernej monografii PODIEBRADÓW z 2008 r.⁴

Bilans oceny publikacji, która swoją zróżnicowaną zawartością wykracza poza zakres doświadczeń naukowych jednego człowieka, musi być wszakże, mimo tylko kilku zarzutów, pozytywny. Może nie byłoby źle, gdyby — spełniając rygory obowiązujące publikacje naukowe — poszczególne noty poddawano recenzjom.

Bogusław Czechowicz